

Број: 02/04-3.1395-./15
Дана, 28.05.2015. године

На основу члана 77. и 94. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12 и 108/13) и члана 33. Статута Универзитета у Бањој Луци, Сенат Универзитета на 43. сједници од 28.05.2015. године,
д о н о с и

О Д Л У К У

1. **Др Зоран Арсовић** бира се у звање редовног професора за ужу научну област Онтологија, на неодређено вријеме.
2. Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Образложење

Универзитет у Бањој Луци на приједлог Наставно-научног вијећа Филозофског факултета расписао је дана 21.01.2015. године Конкурс за избор наставника за ужу научну област Онтологија.

На расписан Конкурс пријавио се један кандидат и то др Зоран Арсовић.

Наставно-научно вијеће Филозофског факултета на сједници одржаној 04.03.2015. године образовало је Комисију за писање извјештаја за избор наставника у одређено звање. Комисија је припремила писмени извјештај, предложила да се изврши избор као у диспозитиву ове Одлуке и исти доставила Наставно-научном вијећу Филозофског факултета на разматрање и одлучивање.

Наставно-научно вијеће Филозофског факултета у Бањој Луци на сједници одржаној 14.05.2015. године констатовало је да др Зоран Арсовић испуњава у цјелости услове и утврдило приједлог да се др Зоран Арсовић бира у звање редовног професора за ужу научну област Онтологија на неодређено вријеме и исти доставило Сенату Универзитета у Бањој Луци ради даљег поступка.

Сенат Универзитета је на 43. сједници одржаној 28.05.2015. године утврдио да је утврђени приједлог из претходног става у складу са одредбама Закона о високом образовању.

Сагласно члану 77. Закона о високом образовању, одлучено је као у диспозитиву ове Одлуке.

ПРАВНА ПОУКА: Против ове Одлуке може се поднијети захтјев за преиспитивање Сенату Универзитета у Бањој Луци у року од 15 дана од дана пријема исте.

БВ, БК, ЂМ/БВ

ДОСТАВЉЕНО:

1. Именованом,
2. Филозофском факултету,
3. Руководиоцу службе за стручне послове,
4. Досије радника,
5. а/а.

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СЕНАТА
РЕКТОР

Проф. др Станко Станић

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ БАЊА ЛУКА
FACULTY OF PHILOSOPHY BANJA LUKA

Булевар војводе Петра Бојовића 1А, Бања Лука
Телефон: 051/322-780, 322-790, 323-080, 323-530
Fax: 051/325-811 e-mail: fil.fakultet@blic.net

Број: 07/3.103032/15

Дана: 14.05. 2015. године

На основу члана 175. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ број: 73/10, 104/11, 84/12 I 108/13), Наставно-научно вијеће Филозофског факултета у Бањој Луци на сједници одржаној 14.05.2015. године, донијело је.

ОДЛУКУ
о утврђивању приједлога за избор у звање

1. Др ЗОРАН АРСОВИЋ, бира се у звање редовног професора за ужу научну област ОНТОЛОГИЈА, на неодређено вријеме.

Образложење

На расписани конкурс Универзитета у Бањој Луци објављен 21.01.2015. године за избор у звање наставника за ужу научну област Онтологија, пријавио се један кандидат.

Наставно-научно вијеће Филозофског факултета у Бањој Луци на сједници одржаној 04.03.2015. године образовао је Комисију за разматрање конкурсног материјала и писање извјештаја за избор у академска звања на Универзитету. Комисија је припремила писмени извјештај, предложила да се изврши избор као у диспозитиву ове Одлуке и исти доставила на разматрање и одлучивање.

Наставно-научно вијеће Филозофског факултета у Бањалуци на 202. сједници одржаној 14.05.2015. године утврдило је да кандидат др Зоран Арсовић у цјелости испуњава услове за избор и предложило Сенату Универзитета да се др Зоран Арсовић изабере у звање редовног професора за ужу научну област Онтологија, на неодређено вријеме.

Ова Одлука доставља се Сенату Универзитета у Бањој Луци ради избора др Зорана Арсовића у звање редовног професора.

Саставни дио ове Одлуке је Извјештај Комисије за разматрање конкурсног материјала и писање извјештаја за избор у академска звања на Универзитету.

Достављено:

1. Сенату Универзитета
2. Кандидату
3. а/а

ПРЕДСЈЕДНИК

Наставно-научног вијећа

[Signature]
Проф. др Драго Бранковић

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЗОФСКИ

ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ

о пријављеним кандидатима за избор наставника и сарадника у звање

І. ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке:

Одлука Сената Универзитета број: 02/04-3.4730-15/14 од 25.12.2014. године.

Ужа научна/умјетничка област:

Онтологија

Назив факултета:

Филозофски факултет

Број кандидата који се бирају:

Један

Број пријављених кандидата:

Један

Датум и мјесто објављивања конкурса:

17. 01. 2015., Бања Лука.

Састав комисије:

- а) проф. др Мишо Кулић, редовни професор, Филозофски факултет Источно Сарајево, ужа научна област Онтологија, предсједник,
- б) проф. др Миодраг Живановић, редовни професор, Филозофски факултет у Бања Луци, ужа научна област Онтологија и Историја филозофије, члан,
- в) проф. др Радивоје Керовић, редовни префесор Филозофски факултет Бања Лука,

ужа научна област Историја филозофије и Филозофска антропологија, члан

Пријављени кандидати

1. Зоран Арсовић

II. ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА

Први кандидат

а) Основни биографски подаци :

Име (име оба родитеља) и презиме:	
Датум и мјесто рођења:	
Установе у којима је био запослен:	Филозофски факултет Бања Лука
Радна мјеста:	Асистент сарадник на предметима који припадају ужим научним областима Онтологија и Историја филозофије. Виши асистент на предметима који припадају ужим научним областима Онтологија и Историја филозофије Доцент на предметиома који припадају ужим научним областима Онтологија и Историја филозофије Ванредни професор на предметима који припадају ужим научним областима Онтологија и Историја филозофије.
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:	Члан је Филозофског друштва Републике Српске и један од његових утемељивача. Од 2010. године члан је Управног одбора Српског филозофског друштва Републике Србије. Од јула 2009. године члан је Одјељења за филозофско-педагошке науке Академије наука и умјетности Републике Српске. Члан је Сената Универзитета у Бања Луци. Стални сарадник Института за филозофију и друштвену теорију у Београду. Сарадник Института за филозофију у Дармштату (СР Њемачка). Сарадник Института за филозофију у Штутгарту (СР Њемачка).

б) Дипломе и звања:

Основне студије	
Назив институције:	Филозофски факултет Сарајево Филозофски факултет Бања Лука
Звање:	професор филозофије и социологије
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 1996.
Просјечна оцјена из цијелог студија:	9,2
Постдипломске студије:	
Назив институције:	Филозофски факултет
Звање:	магистар филозофије
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 2002. године
Наслов завршног рада:	<i>Онкрај краја и ословљавање Почетка</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	магистар филозофских наука
Просјечна оцјена:	10
Докторске студије/докторат:	
Назив институције:	Филозофски факултет
Мјесто и година одбране докторске дисертација:	Бања Лука, 2004. године
Назив докторске дисертације:	<i>Смисао питања и питање смисла</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	доктор филозофских наука
Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање, година избора)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Филозофски факултет у Бањој Луци, асистент, 1997- 2002. 2. Филозофски факултет у Бањој Луци, виши асистент, 2002-2004. 3. Филозофски факултет у Бањој Луци, доцент, 2004-2009. 4. Филозофски факултет у Бањој Луци, ванредни професор 2009-2015.

в) Научна/умјетничка дјелатност кандидата

Радови прије посљедњег избора/реизбора (Навести све радове сврстане по категоријама из члана 19. или члана 20.)
<p><u>монографије/књиге</u></p> <p>З. Арсовић, Р. Керовић, В. Симеуновић, М. Дринић, Ж. Вујадиновић; <i>Интеграција и личност</i>, Арт-принт, Бања Лука, 2005. Члан 19. Став 2. (10 бодова)</p> <p>З. Арсовић, Р. Керовић, М. Дринић; <i>Човјек и технолошка цивилизација</i>, Филозофско друштво РС, Бања Лука, 2006. Члан 19. Став 2. (10 бодова)</p> <p>З. Арсовић; <i>Феноменологија и Европа</i>, Филозофско друштво РС, Бања Лука, 2008.</p>

Члан 19, став 2. (15 бодова)

научни радови

3. Арсовић; *Мартин Хајдегер и прорицање ствари које су биле*, часопис за филозофију Хелиос, Бања Лука, 1/1999. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Мислити Опасно*, часопис за књижевност и културу Крајина, Бања Лука, 1/2001. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Мишљење данас*, Зборник друштвено-хуманистичких наука Матице српске РС, Бања Лука, 2002. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Могућности при-лазног мишљења*, Зборник са скупа Филозофско-филолошке науке на почетку 21 вијека, ФФ Бања Лука, 2002. **Члан 19. Став 17. (2 бода)**

3. Арсовић; *Пролегомена за немогућу географију*, Филозофски годишњак, Бања Лука, 1/2003. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Технизирање и теоријски супстрат*, Зборник са скупа *Наука и наша друштвена стварност*, ФФ Бања Лука, 2003. **Члан 19. Став 17. (2 бода)**

3. Арсовић; *Φυγή νόσου πρὸς Μόνον*, Крајина, Бања Лука, 9/10 2004. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Како упокојити вампира*, Градина, Ниш, 2004, **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Филозофска истина и истина филозофије*, Филозофски годишњак, Београд, 16/2004. **Члан 19. Став 8. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Стварност језика*, Зборник радова Осмог међународног философско-богословског симпозиона, Филозофски факултет Никшић и Богословија Св. Петар Цетињски, Никшић-Цетиње, 2004, стр. 98-119. **Члан 19. Став 15 (5 бодова)**

3. Арсовић; *Међу нама*, Филозофски годишњак, Бања Лука, 2/2004, стр. 225-249. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Позиција и постављеност*, Радови, Филозофски факултет, Бања Лука, 6/2004, стр. 111-133. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Западно знање и одгода тренутка издаје*, Крајина, Бања Лука, 15/2003, стр. 5-17. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Онтолошки статус вриједности*, у: Систем вриједности младих у послижератном друштву БиХ, ФФ Бања Лука, 2005, стр. 9-31. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Појмовна ситуација*, Филозофски годишњак, Бањалука, 3/2006, стр. 151-173. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Како на одговорност позвати*, Зборник Крушевачке филозофско-књижевне школе, 2006, стр. 80-101. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Сократовска ψυχή и појам самосвијести*, Архе, Нови Сад, 5-6/2006, стр. 209-223. **Члан 19. Став 8. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Само за неко вријеме*, Крајина, Бањалука, 2008, стр. 191-202. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Захтјев за правдом и заплет субјективности*, Зборник са скупа Савремени политички поредак и идеја правде, Филозофско друштво РС, Бања Лука, 2007, стр. 143-159. **Члан 19. Став 17. (2 бода)**

3. Арсовић; *Теза о души и карактер грчког самопознања*, Филозофски годишњак, Бања Лука, 5/2008, стр. 35-63. **Члан 19. Став 8. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Сократ. Чиста позиција филозофа*, Трећи програм, Београд, 2009,

Радови послуже последњег избора/реизбора:

(Навести све радове, дати њихов кратак приказ и број бодова сврстаних по категоријама из члана 19. или члана 20.)

Научна монографија међународног значаја

З. Арсовић; *Сократ. Мелодија филозофије*, Федон, Београд, 2012.

Монографија од безмало 500 страница густог текста, са исцрпним списком литературе и убједљивим академским апаратом једна је од ријетких на домаћој сцени која није проистекла из докторског рада или магистарског рада, а прва и једина о знаменитом Атињанину чувеном по својим бројним вјештинама. У ствари, најпознатији је Сократ био по својој бабичкој вештини порађања појмова. Канонско тумачење каже да филозофија настаје управо у тренутку када се мишљење, дакле појам, дакле логика, одвајају од сликовитих објашњења живота и свијета, од приче (мит значи и "прича"), као што се дијете одваја од тијела мајке. Одвајање је, пак, нужно да би се појмила логичка структура космоса, независно од произвољних представа и митотворачких "измишљотина". На почетку те саге, дакле, налази се Сократ. Управо због тога он се сматра или великим утемељивачем, или, како је мислио Ниче, великим уништитељем онога што је животно у мишљењу. Арсовић се, веома храбро, супротставља обема овим традицијама. Иако је ближи тумачењу о кључној улози Сократа у историји филозофије, он одбија утврђено читање које каже да је филозофија заувјек раскрстила са митом, као што, још јаче, одбија и (ничеанско) тумачење по којем је Сократ генијална штеточина. Због тога Арсовић сократско наслјеђе чита на начин компликованији, одређујући, најпре, мјесто које Сократ заузима у грчком свијету. Већ тим стратешким увођењем проблема и појма мјеста Арсовић силовито и активно креће у реконквисту сопствене интерпретаторске позиције. У истом гесту он се легитимише као филозоф који зна да је мјесто са којег говори конститутивно за сам проблем, чиме одређује ток читаве књиге. Према Арсовићу, мјесто не само да није неутрално и (невино) за проблем мишљења, већ га у највећем и одређује, упркос напору мишљења да превазиђе условљености мјеста са којег креће. Мјесто је, наиме, увек специфично: тамо где је за нешто добро, за друго није. Утолико је мјесто филозофије – полис. Овде је потребно скренути пажњу на једну Арсовићеву финесу: реч *мјесто* он често пише уоквирено знацима навода. Наводи сугеришу да "мјесто" и јесте мјесто и није мјесто. Чему, дакле, наводи? По своме појму, по својој дефиницији, дакле по тежњи да мисли општост, филозофија увек већ доводи у питање мјесто са којег говори. Она је једина дисциплина која нестабилност сопственог мјеста урачунава у говор. Арсовић, дакле, у уводним корацима своје књиге поставља напетост коју ће, не малом енергијом, да одржава до завршних страница: напетост између чина утемељења филозофије и немогућности да се она утемељи у било чему чврстом. Ако су мит и полис две величине без којих нема грчке филозофије, па дакле ни филозофије, онда је потребно увијек изнова указивати на ту везу, на везу специфичног мјеста филозофије и њених напора да се из мјеста ишчупа, да као свако дете жељно слободе побегне од куће. Да ли оно уопште зна шта ће са слободом? Није ли слобода, заправо, кад си код куће, у своме полису? Технички речено, ако се филозофија ослободи полиса као свог услова могућности

(трансцендентална сфера) и свога мита (трансцендента сфера), шта од ње остаје? Не би ли, заоштреније речено, без трансценденције, без своје сенке, она била посмрче већ у самом чину рођења?

Говорећи о Сократу Арсовић, наравно, говори (и) о Платону. Без грешке се смије рећи да је Арсовић – платониста, што објашњава одабир мотива: филозофија која се рађа из кризе истине, потом подробна анализира Сократове дијалектичке технике, поновно освајање воље за истином, изврсна анализу Аристотелове критике Платона, веза врлине и знања... дакле списак свих битних топоса Платонове филозофије које провлачи најприје кроз ситну мрежу референци, а потом и кроз своју херменеутичку машинерију. Врло разрађену, додајмо. Та се машинерија, пак, подмазује Арсовићевом одлуком да не одустане од метафизичких подстицаја. Зато је он у стању да замах свог извођења продужава тврдњама типа “стварност је самонуђење истинитог”, што би имало сугерисати да постоји извјесна структура која измиче моћи самог тумачења, или вјером у моћ хипостазирања (постављања, или самопостављања) појмова, моћ сировог присуства које снагу извлачи из тога што је, напосто, “ту”. Тим “антифилозофским” гестовима Арсовић дозива, провоцира филозофију саму, нагони је да изнова мисли сопствени почетак, да изнова конституише мјесто које би, с правом или не, могла да назове својим. **Члан 19. Став 2. (15 бодова)**

Нучна монографија националног значаја

3. Арсовић; *Умијеће дијалектике*, Арт-принт, Бања Лука, 2009.

Ово је монографија о античком појму дијалектике, онако како се она зачиње код Сократа и развија у Платона. Аутор веома детаљно разматра шири култоролошки конетекст њеног настанка и долази до закључка: филозофија произилази из живе напетости двије форме говора унутар једне културе усмености. Она и јесте велики преврат унутар културе усмености: преобликовање миметско-поетске у дијалектичку усменост. Што даље значи: усменост је та у којој „стасавају“ апстрактни појам као регулативан принцип мишљења и нова синтакса, а онда они доводе у кризу сликовити начин мишљења, јер се више не могу саопштити, сачувати или обнављати традиционалним оруђем усмене културе. Дакле, филозофија је у потпуности кћи културног обрасца усмености (додуше као нова форма усмености). Самим тим, и модерна представа да је писмо, као медиј комуникације, само од себе уклонило сликовити начин мишљења не може се више одржати. Још више (а за модерног човјека највјероватније): откриће „логичкога“ мишљење није и не може бити производ грчке алфабетске писмености. Анализирајући два велика сократска открића: открића дијалектике (у наглашеној моралној вриједности) и открића душе као моралне особности показује се да се метода и појам душе формално не могу разликовати. Они се разликују, али је код Сократа ријеч о искључивом или дословном подударану, јер дијалектика као техника оповргавања и иронични облици у којима се она одражава имају снажну моралну вриједност, будући да се непрестано позивају на схваћање човјека као рсусхе и остварење бриге око душе као главне задаће човјека као човјека. **Члан 19. Став 3. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Оно што након Хага остаје*, Арт-принт, Бања Лука, 2010 (енглеско – српско

издање).

Гледано у цјелини филозофско стваралаштво Зорана Арсовић одликује снажно инсистирање на демаскирању новоевропских идеологија и њима инхерентног балканистичког дискурса. Истрајност у настојању да раскрије услове могућности под којима може напакон да проговори пуна а не фрагментарна истина о Балкану, чини од њега мислиоца јасне националне одређености. Невелика књига *Оно што након Хага* постала је данас незаобилазна у простору јавног дијалога на овим просторима. Она представља прву студију филозофске нарави о проблему контекста хашких критерија и мјерила истине неког аутора из РС, изузму ли се нека појединачна, парцијална, фрагментарна, понекад симплификована, дневно-политичка и одвећ аполегетска остварења из подручја права, виктимологије, историје и сл. Овај филозофски трактат, по оцјени запажених тумача, „треба разумијевати и третирати као као писмо српској нацији и њеним државама да не пристају на истину о њима која је скројена мимо и против њих, по моделу имепријалне западне демократије која и лаж и истину инструментално мисли и практикује“. **Члан 19. Став 3. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Прича срца мишљења*, Арт-принт, Бања Лука, 2014 (руско – српско издање). Разматрајући однос Истока и Запада, аутор трага за оним „мјестом“ гдје су егзистенцијална искуства проговарала не из диференције већ из синергије. То би био Исток независно од било ког народа, а могућег у сваком народу. Видимо га највишим достигнућима антике, у плодовима духовности хришћанског Истока и Запада, како код византијских исихаста, тако и у рајнској мистици. Сусрећемо га свуда гдје су посијана сјемена Логоса. Из њега се подиже „прича срца мишљења“ која без обзира ко је прича има показати да само признавање и тражење радикалне другости и успон ка њој допуштају човјеку да буде и живи у пуноћи своје људскости и своје слободе. Однос с радикално Другим, не само да егзистенцију узноси, него се она у тој релацији и успоставља као коначна егзистенција. „Причу срца мишљења“, показује аутор, причају и филозофија и теологија, свака на свој начин, бескрајно различито, али и непојмљиво блиско. Данас би обје њоме да суверено располажу. Зато преображене у немани више и немају крила којима би узлетале. Јер, шта би то још било кадро апсорбовати цјелину духовне повијести, а да не препукне, да само себе не сагори? Иако се препушта једној верзији приче – и то оној грчкој, филозофској, аутор наглашава, „препуштања нема без посвећења, без уздржаности и обзирности. И ето нас, а да се и не снађемо, код неке врсте *religio* (обзирност)“. **Члан 19. Став 3. (10 бодова)**

Рецензирани универзитетски уџбеник који се користи у земљи

3. Арсовић; *Филозофија живота*, Паневропски универзитет Апеирон, 2009.

Овај уџбеник нека је врста уводу у филозофију који се не одвије преко њене историје, већ путем њене проблематике. Ауторва интенција јесте показати да је филозофија неодвојива од људске егзистенције. Тачније филозофско искуство је са-конститутивно егзистенцији. У том смислу, аутор показује све тешкоће увода у филозофију, тешкоће да се са филозофијом уопште започне. Посебна вриједност овог уџбеника јесте темељна филозофска разрада основних појмова филозофског мишљења, као што су логос, физис, супстанција, ум, разум, итд. **Члан 21. Став 2. (6 бодова)**

З. Арсовић; *Мундологија. Генеалозија глобалног свијета*, Паневропски универзитет Апеирон, Бања Лука, 2013.

Овај уџбеник својеврсан је покушај експликације појма свијета. Човјечанство је могло да захвати „идеју свијета“ тек половином своје историје. И то се збива у Грчкој. Одлика садашњег стања јесте тзв. помањкање свијета, одлазак свијета из свог уобичајеног појма. Али кључна тачка нашег садашњег духовног постојања јесте његова „историчност“. Разумијевање себе самих, нашег положаја у свијету, праћено је више или мање јасном свијешћу да смо „овдје“, до „овог свог стања“ и „стања свијета“ некако дошли. Кад неко данас запањено узвикне какав је ово свијет? он потврђује да „некако“ зна и за друга и другачија стања. Долазећи однекуд морали смо превазићи ранија стања. Стога, покушати испричати причу о нашем тренутном положају у свијету подразумева да стално слушамо и укључујемо приче о томе како смо у њега доспјели. У ту сврху аутор разликује и детаљно објашњава три облика или модела свијета: антички, средњевјековни (јудео-хришћански) и модерни. Наравно, нису то једини облици свијета, али укупно гледано, јесу доминантни и одређујући. **Члан 21. Став 2. (6 бодова)**

З. Арсовић; *Друштво и теорија*, Факултет за безбједност и заштиту, Бања Лука, 2014

Уџбеник се бави проблемом заједнице из једног продубљеног теоријског угла. Али већ ту, примјећује аутор, налазимо се код посебне тешкоће: наиме, није ли свака проблематизација и прије него што отпочне већ (некако и на неки начин) друштвено условљена? Заиста, у којем односу стоје мисао и друштво, теорија и друштво? Да ли је теорија само знање о друштву или је она, као што се сугерише, већ неки „израз“ друштвенога? Грци показују да је теорија, прије било каквог сухопарног знања, „начин живота“ и то такав начин постојања који би човјека требало да оспособљава и усавршава за заједницу. Ко теоретише тај за Грка не лебди у облацима, већ приноси жртву на олтар заједнице. Он је практичар *par excellence*. Па како онда одвајати „човјека“, „друштво“ и „теорију“? Зар они не посједују неки заједнички именоватељ без којег би тешко било разумјети сва каснија значењска гранања ових термина? **Члан 21. Став 2. (6 бодова).**

Оригинални научни рад у научном часопису међународног значаја

З. Арсовић; *Филозофија и идеја прогоњене истине. Ексценденција и трансценденција*, у: Религија између истине и друштвене улоге (ур. В. Јеротић/М. Ивановић), Дерета, Београд, 2009, стр. 123-142.

Хусерловским радикализовањем искуства понори сопства разјапили су се тако (и на тај начин) да ниједна филозофија свијести и самосвијести, ниједна филозофија разумијевања и споразумијевања, неће више бити у моћи да их зашије, ниједно археолошко прегнуће и поред драгоцјених ископина (налаза), неће бити кадро да ријешит мистериј другог које промаља кроз пукотину времена и распрскава сваку свијест о времену; мистериј оног *heteron* које није супротно у односу на *autos* него означава мјесто његовог поријекла. За филозофију свијести ова открића су само појачавала и обнављала напор да се смисао који је сасвим другачији дисциплинује и прегради, да се очигледни вишак на мјесту спонтанитета усиса. Радило се о томе да се дословно изворни идентитет спаси – да се осигура она форма формалнија од свих форми - јединство оног *ја мислим*, и поред тога

што постаје јасно да се аутономија остварује на самој позицији или као сâма позиција закона (поретка знања, бивства). **Члан 19. Став 8. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Новум филозофије. Дијалектичка форма усмености*, Дијалог, Сарајево, 2009, стр. 104-123.

Индикативно је показује аутор, да ниједна интерпретација Сократове мисли не игнорише дубинску промјену коју она доноси, то јест, нико не оспорава њену револуционарност, али исто тако је очигледно да ову јасну детекцију не прати и јасна артикулација – револуционарност се или не умије или не жели прецизно казати. Или, како би се још могло рећи: да јесте не прати и оно кључно како јесте из којег је једино могуће ишчитати и шта јесте. Изостанак прецизног одређења новума производи стање у којем се лагодно може опијати „овим“ или „оним“ у Сократа, док најзад не дође вријеме тобожњих отржењења. У историјско-филозофском смислу, показује Арсовић, јако је битно увидјети да је велики број узорних тумачења почетка филозофије фундиран искључиво на анализи садржаја идеја. Умјесто логике развоја идеја увијек се потура унапријед готов филозофски модел развоја тих идеја. Излазак из ове ситуације могућ је једино мислећим заокретањем од садржаја идеја ка форми. Јер идеје су садржајно исте, али није исти начин на који се оне профилишу. У ствари, начин профилације од истог чини другачије – форма мијења и значење садржаја. Па онда у форми лежи историјски новум или радикална промјена у односу на све дотадашње. Начин на који Сократ говори, форма његове усмености, оно познато испоставља у сасвим непознатим и неочекиваним значењима. **Члан 19. Став 8. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Генеза Сократове дијалектичке усмености. Повијесно-филозофски статус*, Луча, Никшић, 2010, стр. 241-262.

Овај рад презентује значај нарочите методске бригае око „обезбјеђења Сократове позиције“ за правилно разумијевање његове филозофије. Обезбјеђење је једноставан методски покушај (који се у крајњем показује тако тешким) „улажења у траг“ Сократовој позицији, који се труди само око тога да не изгуби онај неопходни (готово „условни“), значењски итекако брементит, али и повијесно утврдиви, удио Сократа у градњи потоњег појма филозофирања. Прецизније: ако се за Сократа с пуним правом каже да обиљежава онај час када на сцену одсјечно ступа мислећи субјект (ја-биће, индивидуум) који се одваја од поетске матрице у којој је цјелина искуства приказана сликама и почиње мислити „мисли“ или „апстракције“, чиме се производи и нови облик искуства, који захтијева и нови облик мишљења и нови облик говорења; и ако филозофија почиње као та нова врста говора, онда је „улажење у траг“ сократском мјесту у ствари улажење у траг тој новој форми говора. Данас је потпуно јасно да дијалектичка форма усмености није „с неба пала“, већ је итекако припремана, ношена и приношена свеукупношћу кризног збивања античког полиса, али и много прије оним што би могли звати «првим критикама Хомера» унутар поезије. Ту ће нарочит значај имати Хесиод и његова наративна новина којом се аутор исцрпно и зналачки бави. **Члан 19. Став 8. (10 бодова)**

3. Арсовић; *Confuzi contemporane – europenism și conceptual Europa*, Europa, Нови Сад, 2009, стр. 26-36.

Овај текст, у преводу на румунски језик, бави се парадоксима „европског свијета“ као кризног свијета, са тежњом да се тематизује појам „кризе“. Наиме, за Европу се каже да је „инвентар кризних нарације“, „историјски оквир кризологије“. Она је обиљежена превирањима, другојачењима, рашчлањивањима, разлагањима постојећих стања. Ништа друго и не говори ријеч криза. Ако се каже да је нешто у кризи одмах се наговјешћује и простор другачијег него је то постојећи, кога криза разједа. Криза и критика станују заједно и крче човјеку пут до себе самог. Зато је европски човјек као кризни и критички, као кризно-критички, човјек самомјене и самокретања. Криза тјера на промишљања, на освјештења, она је кретање освјештења, односно критике, али је и критика кретање кризе од времена до времена. Уосталом, све је ово на непоновљив начин показао «устанак филозофије у грчком свијету», износећи и Сократа као првог мислиоца кризе и њеног освјеститеља. Криза је, онда, најприје скуп апела који позива на премашивање постојећег стања. Наравно она, ако је то, има и другу страну, која се састоји у продужавању постојећег, у пролонгирању оног што очигледно више није довољно (отуд негативни призив који ријеч поприма). Криза је јаук, крик за акцијом, за чином који разрјешава, те стога не може бити нешто што придолази споља, него само оно што надире изнутра. Криза је кључање, врење, које води до прочишћења. Кроз историју, и као историја, кризне ситуације, иако на први поглед сутонске, наговјештавају процвате и највише узлете европскога духа. **Члан 19. Став 8. (10 бодова)**

Оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

3. Арсовић; *Филозофски значај Левинасове етичке авантуре*, Филозофски годишњак, Бањалука, 6/2009, стр. 71-100.

Аутор у овом раду почиње такорећи од „краја феноменологије“ – показујући да је оно мјесто гдје се распрскава аутономија субјекта, тј. гдје се намјесто владавине Једног „одједанпут и изненада“ догађа провала Другог, врело из ког избијају сви битни концепти Левинасове мисли, а самим тим и асиметрично одношење као одношење без одношења или етика прије етике. Чак етика поврх онтологије.

Етичко одношење отвара врата етички одређене филозофије. То је изванредно одношење које има изванредну моћ да поведе мишљење кроз парадокс да у хоризонту бивствовања, који се не може избјећи, мисли оно што га распрскава, оно што је другачије од бивствовања, или с ону страну бивствовања. То кретање, које није трансценденција ка вишој егзистенцији, Левинас још зове и екс-ценденција. Налазећи ослонац у бивствовању екс-ценденција је „излазак“ (бјекство, *évasion*) из бивствовања и категорија које га описују. У настојању да скрши тиранију временитости Левинас, како сам каже, гради филозофију која ће по први пут „за вријеме имати времена“ тј. која неће знањем о времену прескати простор његовог искуствовања. Вријеме само (што није идеја о времену, представа времена, знање о времену) догађа се као однос (релација) према оном одсутном (што остаје апсолутно изван), као однос не-истовремености (трансцендентна другост, у ствари, отвара вријеме). Појму такве дијахронијске временитости припада да она не може бити мишљења само у супротности према синхронијској временитости (тад филозофија не би имала шансе), него се она догађа ипак само у синхронији и то као њено разбијање.

Члан 19. Став 9. (6 бодова)

З. Арсовић; *Може ли се стазама Е. Хусерла*, Зборник „Живот са смислом – у част стотедесет година од рођења Е. Хусерла“, Бањалука, 2009, стр. 49-64

Освртање на феноменологију, нарочито данашње, мора показати изузетну теоријску смотреност, али и интелектуално поштење, које се не би трошило (што је код нас посебан случај) у томе да се она посматра као пролазна мода, и затим, што је брже могуће, склизне до Хајдегера и критикује Хусерлова искључива оријентација на свијест, или што такође није ријеткост, да се она митологизује и укочи у својим тобожњим резултатима. Ту се уковитла наивност чије разбијање је превасходан задатак савремен филозофије. Јер било да је ријеч о миту или моди, требало би, како Понти каже, најприје схватити „престиж мита и поријекло те моде“. А ако ћемо поштено, каже аутор, одавно је феноменологија кренула на пут, чак од најдавнијих давнина, и још је на путу у нама самима и остаће послје нас - и зато можда ми мање, развијамо поглед за оно *теоријски ново* колико расте осјећај да нам Хусерл, а онда и сви надахнуту њиме „говоре оно што смо очекивали“, или оно што нисмо били кадри да сами кажемо, а било је ту, управо ту, *на врх језика*. И ко год се одважи на властиту феноменолошку авантуру путем му блиједи свака помисао на могућност неког апсолутно новог почетка. Ако се и може настанити неки другачији хоризонт од оног „оца феноменологије“, могуће га је отворати само поново почињући од њега (или с њим). Аутор јасно показује да се сваки брижан осврт држи оштрине разлике коју треба правити између пуких Хусерл-апологија и брижљивих Хусерл-егзегеза, јер свако нормалан држим много до покушаја да се ново вино по сваку цијену претаче у стару бурад. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

З. Арсовић; *Између филозофија и поезије*, Филолог, Филолошки факултет Бањалука, 1/2010, стр. 103-115.

Добро се зна да постоји, како каже Платон, стара неслога између филозофије и поезије, између појма и слике. Но, можда превише знамо, сматра Арсовић, чак исувише, да бисмо умјели да памтимо *како* тог неслагања. Јер, да ли је неслога нужно и збогом које су филозофија и поезија, као начини говора, размијениле међу собом, завјетујући се да се никад не врате на земљу заједничког поријекла?

Да би одговорила на ово питање филозофија мора бити спремна да се раз-кружи, да разбије кружност коју образује и која је образује. Без страха препознала би се као стварање које не долази *ex nihilo*, у дну себе она би увијек видјела поетику. Наравно, против овог се увијек буну аутономија спекулативног дискурса. Аутор зналачки показује и зашто је то тако: наиме, аутономија није спонтана већ се гради преокретањем реда метафоричког дискурса. Она настаје као резултат операције мишљења над самим собом. Мора доћи до неизоставне самоконтракције душевности, коју дух на крају мора платити да би дошао до себе у чистом стању, тј. да би обезбиједио утемељујуће начело – *Auffassung* – прихватање, схватање. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

З. Арсовић; *Полис и филозофија*, Филозофски годишњак, Бања Лука, 7/2011, стр 159-188.

Када се говори о Грчкој, грчком животу и култури уопште, једноставно се мора имати на уму један пресудан догађај који је Грке учинио тако јединственим и посебним, нарочито европском духовном оку – а то је догађај полиса. Али како је до њега дошло, који су му узроци – то је тешко рећи. Извидити и утврдити поријекло полиса немогућа је мисија. Наука само констатује да се десило то што се десило, и са том чињеницом ипак рачуна са извјесном и могућом класификацијом различитих раздобља грчке културе. Позивајући се

на Ренана Арсовић показује да чим се појавио (између VII и VI века) полис означава почетак, праву новину; захваљујући њему друштвени живот и међуљудски односи добијају нов облик чију ће оригиналност Грци осетити у пуном смислу. Са простором полиса и филозофија добија свој простор или позорницу на којој ће се убудуће одвијати сви комади њене античке драме. У овој многообразној проблематици аутор се усредсређује на ону, барем за филозофски логос „жилу куцавицу“ полисних збивања – „превирање говора“. Ова задаћа родиће другу без које би и пропала – описи „превирања говора“ остају ниједи уколико се не урони у оно нарочиту „атмосферу“ која полисна збивања придахњује и носи (итекако утичући на њихов карактер). Само тако „чува“ се материнство грчке рационалности, онај простор из којег нам се она, као грчка, једино и обраћа у раскоши и богатству својих разлика. Ако је тон овог обраћања због специфичног али изразитог религиозног набоја модерном уху неприхватљив, то није разлог за његово модификовање. Напротив, све треба предузети како би се оном неприхватљивом учинила добродошлица. Јер, уколико неко мисли (а мисли) да са разумом много боље стоји него са митом, утолико се само више вара. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Умијеће живљења – τέχνη τοῦ βίου*, Зборник У Сократу се крије ΣΩΚΡΑΤΗΣ, Бања Лука-Зеница, 2011, стр. 7-33.

Текст се бави сократским парадоксом да је врлина знање. Ван сваке сумње је да Сократ за етику чини исто што и Парменид за онтологију, наиме, и један и други говоре оно што филозофија у свом ходу никад више неће побити, него увијек смијештати и распоређивати унутар цјелине коју развија. Но Арсовићу је стало да покаже да знање у аналогiji са врлином није теоријско знање или наука, већ умијеће или вјештина нешто баш као *знаност*, знаност разбора и разабарања, знаност поступања (φρόνησις), једном ријечју људска (животна) мудрост (ἀνθρωπίνη σοφία). Као људска мудрост она је неодвојива од бриге о самом себи, а ова опет неразумљива без бриге јединству, цјелини. Аутор зналачки показује да брига за јединство код Сократа пробија на такав начин да је етичност његова мишљења наивно сводити на пуку индивидуалну етику. Прије је треба посматрати у извјесном онтолошком свјетлу. То потврђују и Платонове „стилизиције Сократа“ које имају само један циљ: кроз онтолошко утемељење „начина живота“ акт индивидуације извући испод канци ὑβρις-а (hybris), чиме би се и филозофска истина, измичући φθονος-у (ftonos) – зависти богова, доводила у склад са суштином божанског знања. Тиме би и самопознању била дозначена прецизна задаћа: ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν - постати колико је могуће сличан богу (*Teetet* 176 a). **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Одвођење Левинасу*, Крајина, 38-39/2011, Бањалука, стр. 37-53

Овај рад покушај је актуелизације Левинасова мишљења кроз искуство рата. Колико је рат прилика да погоди, а онда и да се догоди, оно о чему Левинас понекад с муком говори („једино што остаје доброта је другог човјека“), толико је и оно “послије рата” (и његов мир) шанса да се вулгаризује свака драгоцјеност коју та рубна искуства приносе. Када се сигурност опстанка сасвим распрши могуће је видјети шта уистину у њу као сигурност „улази” тј. шта уистину значи „поново осигурати се”. Сам Левинас каже: „Убиство је пораз нашег сазнања – први чин и последња ријеч онтологије“. У рату то није потребно аргументовати јер се гледа. Једноставно и лако се убија, на терену готово рутински, а из свјетских центара моћи и сасвим плански. А како би другачије, кад Ја одувијек, окован хоризонтима интереса, другог гледам преко нишана интенционалности? Другог желим да

знам. Он није никад Лице него „улога или функција за мене“. А кад нема лица могу да га убијем и правдам то једним „за себе“, једним „хтјети да се буде изнад свега“, једним избором који је ушао у свијест модерног човјека као једини људски избор. Но, оно што је битно левинасовске мисли и на чему аутор снажно инсистира јесте да ратна искуства и поред пакла људског показују и драгоцјену прилика за људскост. Наиме, моћ која убија другог самим чином убиства убија и саму себе; други у убиству апсолутно умиче, над њим се више ништа не може, сва моћ је немоћна, јер дешава се „прелазак у сасвим други род“. Моћ прелази у немоћ, а та немоћ претаче се у једну сасвим другачију моћ. Насиље прелази у доброту. Наочиглед цијели поредак се мијења, цијепајући се. Да ли је то прилика да мишљење дирне и неки другачији вјетар који надахњује? У том додиру као да се набрало једно искуство које опозива и изазива филозофију у цјелини њеног кретања. Као да додир „притишће“ брижно узгајану архитектонику смисла? Хоће ли издржати? Основно питање које нам рад просљећује јесте: треба ли да издржи? Или је сама правда да се здање уруши под притиском другог и другачијег, животнијег, а зашто не рећи и бољег. И је ли то за добро филозофије? Је ли уопште добро да се она повратно пита гдје станује филозофичност или се тиме стаје на сами руб опаснога, на руб самоизгона? **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Филозофско откриће душе и поетска пракса*, Годишњак Друштва чланова Матице српске у РС 1/2012, стр. 81-97.

Рад се бави чувеном Сократовом (Платоновом) критиком пјесништва, али на један сасвим неуобичајен начин, који настоји избјећи замке традиционалних тумачења које ћи брзоплето проглашавати неко непријатељство између филозофија и истине предака. Ослањајући се на изворе Арсовић недвосмислено показује да Сократ код Платона не говори толико о поезији као таквој колико о поетској пракси његова времена, која по његовом мишљењу није на висини истине традиције. Кад је тако поезија више није кадра да врши своје образовне задаће. И што је најважније сада се и саме задаће морају примјерити истини доба. Управо у том покушају Сократова форма усмености у кризу доводи систем вербалних референција традиције. Али да ли то значи да је раскид с традицијом напосто раскид или једноставно раскид, да је раскид с поезијом уједно и раскид са истином традиције? Тачно је да Сократ истину традиције доводи у кризу али то чини преко оног из ње проистеклог захтјева за истином који много прије филозофије указује на нужност да се начини похрањивања истине мијењају. Традиција уосталом и не би била традиција када би тражила да остане нетакнута. Сократова мудрост, или цијела Платонова филозофија, у том смислу су, показује Арсовић, само продужетак агона, еросног надметања. а битна ознака филозофије јесте наслеђе трагичког искуства борбе и игре искона. Пошто у доба „божанског окрета“ једино филозофија у свом начину говора чува „божанску ватру“, она је и памтитељица „ватреног бића старе трагедије“ и традиције уопште. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Филозофија и софистички дух времена*, Политеиа, 3/2012, Бања Лука, стр. 111-135.

Отварајући шири културно-историјски контекст проблематизује се дух времена у којем настаје филозофија. Вјечни поредак је ишчезао, сад остаје једино вријеме у својој ширини и бескрајности промјењивога. Главно је питање: како у времену наћи поредак, како наћи неки ред у сталном гигању и мијени? На човјеку је да ријеша овај „проблем“. Њега

рјешавајући он себе разрјешава за властиту суштину. Одлучује се. Дакле, не само да човек јесте онај који рјешава проблем него се проблем рјешава у самом човеку. И ово је проблем који није само проблем старих Грка већ и наш највластитији. У том смислу Арсовић филозофски спор са софистима настоји у потпуности актуелизовати потпуно свјестан опасности мишљења из аналогича. Човек је „урођен у датост“, али дубока је Платонова истина (напросто истина за сва времена) да датост нуди потпун садржај своје стварности тек ако се из ње искорачи, односно, ако се не узима за оно за шта се приказује (издаје), већ са ослоном и темељом у оквиру цјелине. Тиме се ослобађа и она друга духован страна човекова - пале се очи душе. Ко хоће, попут софисте, да само једном страном ословљава бивствујуће тај се већ заробио и остао код неке приватне мудрости.

Члан 19. Став 9. (6 бодова)

3. Арсовић; *Како мислити страном?*, Свеске, Панчево, 104/2012, стр. 60-68.

Искуство страности је нешто што је необорив налаз савремене феноменолошке мисли. Проблем се јавља кад ово искуство треба увући јер је оно сасвим некомпатибилно са цјелокупним модерним саморазумијевањем филозофије? Да ли би то онда увлачење значило њен дефинитиван крај? Ако је страном прво што се јавља у искуство од тог доживљаја се мора поћи (самим под стечај мора ићи и традиционално «доживљено» које није напросто садржај свијести већ носи значењство – оно доживљено у којем се идентификује идентитет оног ја јесам). А ако се од њега пође показује се да страном означава једну форму измицања. Но како тематизовати оно што се измиче, како тематизовати мистерију или тајну сваке тематизације – како издржати а не подлећи мистицизму? На трагу Д. Прола и Б. Валденфелса аутор одговара: тајна страног није сводива на тајну тематизације, тј. на изградњу прикладног теоријског модела који би успио да се носи са свим изазовима и парадоксима сусрета са оним што измиче са задатком показивања непоказивог. Тематизације нема, страном није тема међу другим темама. Специфичност ове тајне огледа се у томе што она није фиксирана једном за свагда, што не нестаје након откривања и не представља повлашћени забран за адепте, посвећенике у тајну. Адресирана на властито тајна страног се преображава у тајну неукидиве самотрансформације која предстоји сваком појединцу. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

3. Арсовић; *Шта (не)остаје I*, Крајина, 47-48/2013, Бања Лука, стр. 1-33.

Овај рад писан у особеном стилу настоји оживјети древни смисао филозофирања – гдје филозофија не би била затворен систем одговора већ пука и наговор на питања, нека врста духовне вјежбе. Тако се овдје пита шта је српство, шта од њега остаје, шта преостаје у савремености и одмах препоручује да се са одговорима на жури. Стрпимо се, рећи ће Арсовић, „постанемо стрпљење, пустимо спорост и тишину да се уселе у нас“. Допустимо да нас питања ослове јер она на тај начин скидају паучину са најосјетљивијих мјеста егзистенције. Пролазе, смјењују се, али њихова пролазност *a contrario* освјетљава непролазност поруке и позива који носе. У њима као да лебди неко *auctoritas*, нека способност да се подстакне на раст, да се утврди, установи, зајамчи. Зато одговора нема, неће га ни бити, барем не као у неком интервјуу. Уосталом, зашто би мудрост била одговор, није ли она прије извлачење од умишљености и порочности знања? **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

З. Арсовић; *Шта (пре)остаје* II, Крајина, 50/2014, Бања Лука, стр. 42-72.

У истом стилу аутор наставља медитирање вођен основним питањима шта је српство, шта од њега остаје (преостаје), тачније препуштен структури питања и одговарања. На тај начин пролази кроз неке битне тачке филозофског мишљења настојећи их оживјети у властитом искуству. Тако нам саопштава да можда није толико важно шта се као одговор рекло, оно што се прећутало док је говорено. И онда погађа у мету: икономија прећутаног намотава тајну језика, никад је не разматавајући. Питања, као и све битно, у себи носе неки вишак и остатак којим говоре а који се не исказује. Зато зароњена у просјечно и не могу да значе. Јер то и нису питања у уобичајеном смислу, већ одлука или спремност да се пита и тражи, да се чита остатак. Одлука која је у структуралном смислу платонова одлука за филозофију, ако одлука за Једно. Од Једног суша добије крила. А шта је „крилата душа“ него „чиста уститраност“? Дирнутост „мелодијом искона“. Без коријена мишљења нема. Али коријен није мишљење. Није ни од мишљења. То је звон који затитра душу. Доживљај искона. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

З. Арсовић; *Шта (пре)остаје* III, Крајина, 51-52/2014, Бања Лука, стр. 167-210.

Настављајући истом трасом, аутор у овом раду тематизује однос схватања и разумијевања. Схватање је интенционалност, чин и воља - једно Ја хоћу и Ја се презентујем, док разумијевање то није јер спопада мимо воље. Интенција је намјера. Ту Ја коло води. У разумијевању Ја се стишава до крајњих граница. Примјерава. Пушта да га води и наводи друго и другачије. Устукне пред првотнијим. И у помаку се испуни. Помоли. Разумијевање је изворније, а спознаја само изведени његов модус. Интенционалност је савез ока и руке, хватање, захватање. Рано обећање техничких и потрошачких продужетака. Разумијевање руке држи подаље. Ако их и упосли то није зарад хватања већ миловања – thigein. Схватање имплицира присуство, стављање пред себе. То је најприје операција које све мора довести до тога да буде изложиво с-хвату, узимању ради присвајања. Пред себе стављање – све се гура и набија у представу. Разумијевање је нарочита сензибилност за презентност. Осјетљивост за представу. Не гради их у алатке за грабљење, већ кроз њих чита. Једино што може прочитати јесте сушта недовољност представе. Ко осјети недовољност, добије и знак, вели Платон. Осјећа да је нечег лишен. Кроз искуство лишености сам Бог говори. У том смислу, разумијевање није нека активност, а још мање неко посебно умијеће, већ подношење и учествовање. Дакле, неодвојиво од оног што је pathos, и то у дословном смислу: патити, подносити, трпјети, издржати, допустити да се нечим буде одређен. Смисао се подноси. **Члан 19. Став 9. (6 бодова)**

Уводно предавање по позиву на научном скупу међународног значаја штампано у цјелини

З. Арсовић, *Прича срца мишљења*, Зборник „Русија и Балкан у савременом свијету“, Удружење Српско-руски мост, Бања Лука, 2012, стр. 179- 203.

Рад се бави односом између Истока и Запада, настојећи заобићи исувише отрцана одређења Истока и Запада која колају савременим мишљењем. Конкретно, Исток и Запад се постављају, а онда и супротстављају, не географски, идеолошки, професионално нити културолошки, већ као двије интелигибилне стварности, два еидетска облика које

поимамо духовним увиђањем, два типа духовног искуства или два начина искуствовања егзистенције. На тај начин погађа се „основни проблем“ свих учених и критичких представа које је европско мишљење стварало (и ствара) о Истоку и Западу. Проблем који се „погађа“ у ствари је онај са којим се мишљење и догађа, од којег се никад не одваја, и према коме се мора увијек некако одредити да би уопште почело: или је нешто бескрајно Друго мјера и критериј коначне егзистенције или критерије она поставља аутономно из себе саме? Другачије: гдје је човјечно човјека – у моћима или одговорности, с ову или с ону страну онтологије. **Члан 19. Став 13.** (8 бодова)

3. Арсовић; *Мјеродавност науке – о мјерилачком умијећу*, Зборник са научног скупа *Новемабрски сусрети* Филозофског факултета у Бања Луци, 2010, стр. 5-20.

Само под условом да је евазивна, сматра аутор, филозофија може отворити подручје смислености из којег је могуће позвати научни дух да се лијечи од сопствених срећа (опијености властитим мјерилима), истовремено еластизујући ригидни појам смисла питањем: да ли је у знању добијени смисао понекад и ограничавање смисла, да ли је у неким ситуацијама примјерено говорити и о научном „изнуђивању смисла“? Ово изнуђивање, као „окупацију смислености“, Арсовић поставља у центар својих настојања, позивајући се при том на строгу и „тешко дохватљиву“ мелодност филозофије, која некад бијаше кадра скептицизам и релативизам смјеста и разложно чинити немогућим ставовима. Зналачки показује да дубок антрополошки сан савремене културе произилази из суштог атеизма мишљења чији је приоритет обезбјеђивање и успостављање људског у његовој ауто-номији. Када се дигне ова «онтолошка тврђава» онда се свему лако протури антрополошко мјерило критичности. А таква радикална зависност о разуму била је неподношљива не само Богу него свему у овом свијету па и том свијету који нам ево данас умиче и из властите слике. **Члан 19. Став 13.** (8 бодова)

Научни рад на научном скупу међународног значај штампан у цјелини

3. Арсовић; *Дијалектика крштеног платонизма*, Зборник „Његош у Андрићграду“, Андрићев институт, Андрићград, 2014, стр. 61-87.

Овај рад покушај је разумијевања Његошевог стваралаштва вођен не толико официјелном хеременеутиком већ искуствовањем „мјеста“ са којег Његош пјева, а којег никакве „историјске околности“ нису кадре потамнити. У ту сврху Његошево „мјесто“ се доводи у везу са Платоновим. И један и други стваралаштво базирају у „битном односу“ према предаји истовремено тематизујући и проблематизујући однос спрам ње, из чега и истаче њихова дијалектика као нешто дијаметрално супротно западној метафизици. Аутор показује сву погубност увријезене заблуде да је дијалектика неки Платонов изум, метод или начин мишљења. Не – она је доживљај искона који настаје спонтано прије сваке мисли. То дубоко осјећање (као вјера у хришћанству) не може се образложити, али је итекако можно да образлаже (попут оног литургијског). По њему, Његош и Платон браћа су близанци. Силност разумијевања, сила ума, показују ови „небесници“, није у појму већ у чувству, осјећању битне цјелине живота. Ту је основа трагичког искуства. Органски ово искуство себе навршава у литургијском. Антика сама препознаје истину свога живота и мишљења у Христу. Хришћанство је платоновској мисли тако изнова дало изазов и предмет (којег је могла прижељкивати, можда и слутити, али никад сама собом и дохватити). Ова мисао тиме је добила и неслућени смисао: бити тумач евхаристијске

Литургије. Византијско хришћанство с правом Арсовић назива „крштеним платонизмом“. Зове га још „платонски мислећим хришћанством“, за разлику од аристотелизма који је теологију Римске епархије учинио метафизичком и удаљио је саме вјере и суштине хришћанства. **Члан 19. Став 15. (5 бодова).**

Уређивање научне монографије или тематског научног зборника од националног значаја

З. Арсовић; *Смисао живота*, Зборник о феноменологији Е. Хусерла, Арт-принт, Бањалука, 2010. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

З. Арсовић, Ж. Шкуљевић; *У Сократу се крије ΣΩΚΡΑΤΗΣ* (зборник радова о Сократовој филозофији), Бања Лука-Зеница, 2011. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

Уредник сљедећих монографија:

М. Савић; *Наслеђе просветитељства*, Арт Принт, Бања Лука, 2010. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

А. Добријевић; *Између образовања и самобразовања*, Арт Принт, Бања Лука, 2010. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

Ч. Копривица; *Будућност старха и наде*, Арт Принт, Бања Лука, 2011. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

П. Крстић; *Асоцијативни филозофски речник*, Арт Принт, Бања Лука, 2011. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

М. Савић; *О природи воље за моћ*, Арт Принт, Бања Лука, 2012. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

Т. Торенс; *Херменеутика Атанасија Александријског*, Арт Принт, 2014. **Члан 19. Став 25 (5 бодова)**

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 236

г) Образовна дјелатност кандидата:

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) сврстаних по категоријама из члана 21.)

На Одсјеку за филозофију кандидат је прије последњег избора изводио наставу на предметима *Логика, Античка и средњевјековна филозофија, Основе метафизике* на I циклусу студија. На Одсјеку за педагогију изводио је наставу на предметима *Преглед филозофија и Филозофија образовања*. На II циклусу студија Одсјека за енглески језик и књижевност изводио је курс *Филозофија, језик, књижевност*.

Образовна дјелатност послје последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 21.)

На I циклусу студија Одсјека за филозофију кандидат изводи наставу на предметима

Логика, Античка и средњевјековна филозофија, Основе метафизике на I циклусу студија. На II циклусу изводи наставу на предметима *Савремене онтолошке теорије* и *Модерна филозофија субјективности*. На Одсјеку за Психологију изводи наставу из предмета *Филозофија свијести*. На Факултету политичких наука изводи наставу на предмету *Увод у филозофију*, а на Факултету за Физичко васпитање и спорт изводи наставу на предмету *Филозофија спорта*.

Од 2004. године кандидат је редован учесник годишње Филозофско-књижевне школе у Крушевцу у организацији Српског филозофског друштва, затим Филозофске школе у Зајечару у организацији Српског филозофског друштва и Трећег програма Радио Београда и Филозофског симпозиона у Сремским Карловцима у оквору манифестације Бранково коло.

Од 2010. г. стални је учесник међународног симпозиона посвећеног античкој филозофији *Медитерански коријени филозофије* који се одржава сваке године у Сплиту (Република Хрватска).

Учесник је међународних скупова у организацији Удружења српско-руског пријатељства „Мост“: Русија и Балкан у савременом свијету (децембар, 2011) и „Саборност и демократија“ (јуни, 2012). **Члан 21. Став 10. (3 бода)**

На позив Института у Штутгарту 18. маја 2009. држао је предвање за докторанте под називом *Zur philosophischen Bedeutung des Levinas'schen ethischen Abenteuers*, а 19. маја предавање под називом *Sokratische dialektische Mündlichkeit*. **Члан 21. Став 5. (3 бода)**

На позив Института за филозофију у Дармштату 8. 07. 2011. године држао је гостујуће предавање (за докторанте) под насловом: *Agambens Ideologiekritik als politische Anthropologie einer posthumanen Zukunft des Menschen*. **Члан 21. Став 5. (3 бода)**

На позив Техничког универзитета у Кајзерслаутерну 11. 07. 2011. године држао је предавање за докторанте под називом *Das Raum des politischen und die Geburt der Philosophie*. **Члан 21. Став 5. (3 бода)**

Менторство кандидата за степен трећег циклуса

Проф. др Зоран Арсовић био је ментор докторске дисертације Драгана Сокановића: *Утицај софиста на концепт правно уређеног друштва у Платоновим Закономима*. (2013), **Члан 21. став 11. (7 бодова)**

Проф. др Зоран Арсовић ментор је докторске дисертације Горана Гојковића: *„Хајдегерово Dasein zum Tode као аутентична егзистенција. Онтолошки апекти истрачавања ка смрти“*, (2011), **Члан 21. став 11. (7 бодова)**

Члан Комисије за одбрану докторске дисертације:

Проф. др Зоран Арсовић био је члан Комисије за одбрану докторске дисертације: кандидат Наташа Вилић *Филозофија и противречја савремене културе*, Филозофски факултет Бања Лука (2011). **Члан 21. Став. 12. (3 бода)**

кандидат Југослав Вук Тепић *Појам егзистенције у филозофији Кјеркегора и Сартра*, Филозофски факултет Бања Лука (2014). **Члан 21. Став.12 (3 бода)**

Менторство на магистарским радовима (по старом програму)

Проф. др Зоран Арсовић био је ментор кандидатима:

Олег Солдат, *Августинова филозофија историје*, Филозофски факултет Бања Лука (2011).

Члан 21. Став 13. (4 бода)

Саша Лакета; *Хусерлова критика позитивизма*, Филозофски факултет, Бања Лука (2010).

Члан 21. Став 13. (4 бода)

Обрад Цвијетић; *Актуелност Платоновог поимања праведности*, Филозофски факултет, Бања Лука (2012). **Члан 21. Став 13. (4 бода)**

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 44

д) Стручна дјелатност кандидата:

Стручна дјелатност кандидата прије последњег избора/реизбора

Кандидат је био координатор пројекта „*Students Organizing at the University of Banjaluka*“ у оквиру S.L.I. програма WUS Austria.

Кандидат је био координатор теоријских пројеката *Интеграција и личност* Института за филозофију и друштвена истраживања ФФ Бања Лука (2005); *Појам Европе и процес европеизације*, Филозофског друштва РС, Бања Лука (2007).

Стручна дјелатност кандидата (послије последњег избора/реизбора)

У сарадњи са Институтом за филозофију у Штутгарту под покровитељством ФФ у Бањалуци организовао је запажен међународни научни скуп *Филозофија технике* (14-16 маја 2010). **Члан 22. Став 22. (2 бода)**

Као члан истраживачког тима учесник је међународног пројекта *Институционални аспекти биополитике* Института за филозофију у Дармштату и Института за филозофију и друштвену теорију у Београду. **Члан 22. Став 10. (3 бода)**

Члан је уређивачке редакције часописа за књижевност и културу *Крајина*, Бања Лука, **Члан 22. Став 8 (3 бода)**

Члан уређивачке редакције часописа за филозофију *Филозофски годишњак*, Филозофско друштво РС, Бања Лука, **Члан 22. Став 8. (3 бода)**

Члан уређивачке редакције часописа *Еуропа*, Нови Сад. **Члан 22. Став 8. (3 бода)**

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 14

III. ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

У складу са Законом о високом образовању и Статутом Универзитета којима су прописани услови за избор наставника, узимајући у обзир број и квалитет објављених радова и

научно-истраживачке активности кандидата, Комисија констатује да проф. др Зоран Арсовић испуњава све услове за избор у звање редовног професора. На основу напријед реченог, Комисија са посебним задовољством предлаже Научно-наставном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Бањој Луци да проф. др Зорана Арсовића изабере у звање редовног професора на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци за ужу научну област **Онтологија**.

У Бањој Луци, 12.03.2015.

Потпис чланова комисије

1.

Мишо Кулић
(проф. др Мишо Кулић, редовни професор Филозофског факултета у Источном Сарајеву за ужу научну област Онтологија)

2.

Миодраг Живановић
(проф. др Миодраг Живановић, редовни професор Филозофског факултета у Бањој Луци за уже научне области Онтологија и Историја филозофије)

3.

Радивоје Керовић
(проф. др Радивоје Керовић, редовни професор Филозофског факултета у Бањој Луци за уже научне области Историја филозофије и Филозофска антрологија),

---

IV. ИЗДВОЈЕНО ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Нема. (Образложење члан(ов)а Комисије о разлозима издвајања закључног мишљења.)

У Бањој Луци, дд.мм.20гг.године

Потпис чланова комисије са издвојеним
закључним мишљењем

1. _____
2. _____